
8.0 Undervisningens tilrettelæggelse på Danskuddannelse 1 (DU1)

Interview med undervisere på Danskuddannelse 1

Indholdet i indeværende bidrag er baseret på et interview med tre undervisere på Danskuddannelse 1. Underviserne i gruppeinterviewet vurderer samlet set, at de pædagogiske praksisser på sprogcentrene kan skabe gode forudsætninger for et godt og effektivt tilbud til den samlede kursistgruppe på Danskuddannelse 1. Undervisningen tilrettelægges så vidt muligt, ifølge de interviewede underviserne, så den tilgodeser kursisternes behov for trygge rammer og et indhold, som er relevant og genkendeligt for den enkelte. Underviserne vurderer dog samtidig, at rammerne for undervisningen generelt ikke er gode nok til at understøtte særligt NLL-kursisternes læring, og mange NLL-kursister får derfor ikke nok ud af undervisningen.

Bidraget bygger på citater fra interviewet med efterfølgende uddybninger og giver et indblik i undervisernes refleksioner af den nuværende Danskuddannelse 1 for så vidt angår karakteristika ved målgruppen for Danskuddannelse 1, pædagogiske tilgange og tilrettelæggelse af undervisningen.

Karakteristika ved målgruppen for Danskuddannelse 1

Citat fra underviser i interviewet

- *"Undervisningen på Danskuddannelse 1 har nogle helt særlige pædagogiske udfordringer, som bunder i kursistgruppens forudsætninger."*

Uddybning

Underviserne forklarer, at DU1-målgruppen typisk enten slet ikke er skolevante, kun har få års erfaring fra skolegang, som typisk ligger år tilbage, og som var autoritær, eller overvejende har negative erfaringer med at gå i skole (fx pga. ordblindhed eller andre former for indlæringsproblemer). Kursistgruppen er langt mere uhomogen sammenlignet med kursister på de øvrige danskuddannelser. Det skyldes, at DU1 skal rumme grupper af kursister med meget forskellige forudsætninger, herunder 1) kursister, som aldrig har lært at læse og skrive, 2) kursister, som læser og skriver lidt på det latinske alfabet, men for usikkert til, at de kan følge undervisningen på DU2 og 3) kursister, som har lært at læse og skrive sikkert på et andet alfabet end det latinske.

Citater fra undervisere i interviewet

- *"Vi starter jo fra scratch med det hele."*
- *"Vi skal jo også lære dem at gå i skole. Vi skal faktisk også lære dem, hvordan man lærer. Som DU1-lærer skal man kunne holde fast i, at det er de små bitte fremskridt eller den lille bitte progression, der er super vigtig."*
- *"Selv om man synes, man gør det meget langsomt, og man gentager rigtig meget, så skal man gøre det endnu mere langsomt og gentage endnu mere."*
- *"Man er jo på hele tiden som underviser, de kan ikke arbejde selvstændigt."*
- *"Man skal favne bredt."*

Uddybning

Nogle kursister skal lære at holde på en blyant, næsten alle kursister på DU1 skal lære at lære og lære at gå i skole. Underviserne vurderer, at det enkelte hold ofte rummer kursister fra flere moduler og praktisk taget altid rummer kursister med meget forskellige forudsætninger for at lære mundtlig og skriftlig dansk, fordi kursistgruppen samlet set er relativt lille. Derfor er det også nødvendigt at differentiere undervisningen, så der er noget for alle, men der er grænser for, hvor meget man kan differentiere, især på DU1. Det er svært i undervisningen at køre udelukkende alfabetiseringsundervisning, hvor man er sikker på, man har kursisterne med, fordi man hele tiden er nødt til at undervise i flere lag på forskellige niveauer. Herudover kan kursisterne kun sidde alene med en opgave i ganske kort tid, mens læreren instruerer andre kursister til andre opgaver. På DU2 og DU3 kan kursister sidde alene eller i små grupper og løse opgaver selvstændigt i meget længere tid.

Citat fra underviser i interviewet

- *”Vi skal på sprogskolerne være mere bevidste om at få ordblindetestet de DU1’ere, der ikke følger en gennemsnitlig DU1 læseindlæring.”*

Uddybning

Underviserne vurderer, at der procentvis er flere ordblinde kursister på DU1 end på DU2 og DU3, men der mangler redskaber til at teste kursisterne for ordblindhed tidligt i forløbet. Måske mangler der også blandt underviserne en opmærksomhed på, hvordan man tidligt spotter tegn på ordblindhed.

8.1 Pædagogiske tilgange

Citat fra underviser i interviewet

- *”Hvornår lærer kursisterne noget? Når de kan bruge det umiddelbart, når der er noget genkendeligt i det for dem, og en sammenhæng med deres egne erfaringer. Når der er nogle rammer, hvor de rent faktisk kan se sig selv og føle sig trygge og turde begå fejl og spørge, når de ikke forstår.”*

Uddybning

Underviserne vurderer, at alle kursister har brug for autenticitet i undervisningen, men de oplever, at DU1-gruppens svagere læringsforudsætninger stiller særlige krav til underviserne om at målrette metoder og pædagogik. De fremhæver, at tryghed er en helt central forudsætning for læring. På DU1 skaber underviseren i særlig høj grad denne tryghed ved at sætte sig selv i spil som lærer; bruge fagter, gestik og bevægelser for at forklare og ved at lægge op til, at man gerne må lave fejl og grine sammen, og endelig ved at introducere den pædagogiske metode 'livshistorier' med små historier om læreren. Det bliver acceptabelt at begå fejl og dermed synligt og anerkendt, at det faktisk er fejlene, vi lærer allermost af. Dette er en fjern tanke for en kursist, som fx aldrig har gået i skole eller kun har tilbragt få år i en skole med et autoritært skolesystem.

Citater fra undervisere i interviewet

- *"Det er også vigtigt at få dem [kursisterne red.] derhen, hvor de inde i sig selv kan se, at det kan godt være, at den der kursist er bedre til at afkode, end jeg er, men måske kan jeg noget andet, og vi behøver ikke alle sammen have de samme mål."*
- *"To eller tre kursister sammen, og det kan godt være, at nogle kun kan sige enkelte ord, og så er der måske nogle, der kan sætte nogle pronomener på og få lidt handling ind med nogle verber, så de bidrager med noget forskelligt."*
- *"Det giver et rigtig trygt læringsrum, at man kender hinanden, og man kender lidt til hinandens baggrund... Det giver også en viden om verden."*
- *"Den viden [om den enkelte kursist red.] er en investering for os undervisere, for så bruger vi det i resten af vores undervisning til at koble undervisningen til kursisternes reelle liv."*

Uddybning

Ifølge underviserne gør en genkendelig plan og kendte opgaveskabeloner undervisningen lettere, tryggere og mere effektiv for både undervisere og kursister. De forklarer videre, at det faglige indhold i undervisningen ofte omhandler ordforråd, basale sætningsstrukturer og udtale. Relevansen i ordforråd og sprogbehandlinger fremkommer ved, at der tales, skrives, læses og lyttes til tekster om hverdagsemner, som er genkendelige for alle. Der suppleres med emner, der er aktuelle for nogle på holdet, men relevante for alle; nogle har børn i vuggestue, børnehave eller skole, nogle har selv arbejde eller ægtefæller eller andet familie i arbejde, nogle går i svømmehallen og andre går til fitness, nogle er i praktik, går til lektiehjælp eller har en samtaleven osv.

Underviserne peger desuden på, at 'livshistorier' (fx på modul 4-6) er genkendelige og har en tydelig sammenhæng til kursisternes egne livserfaringer; små tekststykker evt. skrevet i fællesskab på tavlen baseret på kursisternes viden om først læreren, senere om de enkelte kursister, deres hverdagsliv og deres familie. Underviserne giver endvidere udtryk for, at der også er gode erfaringer med tekstproduktion i klassen baseret på billedmateriale - billeder fra ekskursioner, børnehave, supermarked, den enkelte kursists familie eller hjem og evt. arbejdsplads eller praktikplads.

8.2 Rammernes indvirkning på undervisningens tilrettelæggelse

Citat fra underviser i interviewet

- *"Vi er pressede på tid... Vi skal klæde dem på til test, og det fylder mere og mere, fordi skolerne er pressede økonomisk på grund af den måde, systemet er bygget op på."*

Uddybning

Ifølge de interviewede undervisere bevirker kursistgruppens uhomogene sammensætning og generelt svage læringsforudsætninger, at forberedelse til modultestning og Prøve i Dansk 1 tager uforholdsmæssigt meget tid i undervisningen. Samtidig vurderer underviserne, at de økonomiske rammer for undervisningen er blevet dårligere, og der-

for er der nu flere kursister på holdene, kursisterne får tilbudt færre lektioner, og de oplever et øget pres i forhold til, at flere kursister hurtigere består testene. De interviewede undervisere oplever, at de i høj grad skal tilpasse undervisningen til den næste test fremfor at tilpasse undervisningen til den enkelte kursists forudsætninger og aktuelle sprogbehov.